

I. Az állategység számítás szempontjai

Az elsőfokú hatóság a felperes támogatási kérelmének részben helyt adva négy célprogramban ítélt meg támogatható területeket. A bódvaszilasi illetőségű felperes a 2010/2011. gazdálkodási évre 2011. május 11. napján kifizetési kérelmet terjesztett elő 1. Gyepgazdálkodás tűzok élőhely-fejlesztési előírásokkal célprogramban 318,67 hektár nagyságú, 2. a Szántóföldi növénytermesztés kék vércse élőhely-fejlesztési előírásokkal célprogramban 116,17 hektár nagyságú, az 3. Extenzív gyepgazdálkodási célprogramban 84,98 hektár nagyságú, 4. míg a Szántóföldi növénytermesztés tűzok élőhely-fejlesztési előírásokkal célprogramban 683,73 hektár nagyságú területre vonatkozóan.

A hatóság a Szántóföldi növénytermesztés tűzok élőhely-fejlesztési előírásokkal célprogram valamint a Szántóföldi növénytermesztés kék vércse élőhely-fejlesztési előírásokkal célprogram körében a kérelemnek helyt adott, míg a másik két célprogram tekintetében azt elutasította, mivel a felperes nem rendelkezik a 0,2 állategység/hektár állatsűrűségnek megfelelő állatállománnyal.

A felperes fellebbezése folytán eljárta alperes a 2012. június 21. napján kelt 261/1601/8 021/26/2011. számú határozatával az indokolás megváltoztatásával helybenhagyta az elsőfokú határozatot. Érvelése szerint a vitatott két célprogram tekintetében jogszerűen hozott elutasító döntést az elsőfokú hatóság, mivel a felperes gyepgazdálkodási célprogramban benyújtott kérelmei nem feleltek meg az állatsűrűsége irányadó 0,2 állategység/hektár jogosultsági feltételnek.

A felperes keresettel támadta az alperes határozatát, kérve annak bírósági felülvizsgálatát, és ennek eredményeként hatályon kívül helyezését. A közigazgatási és munkaiügyi bíróság jogerős ítéletével az alperes határozatát az Extenzív gyepgazdálkodási célprogramot érintő részében hatályon kívül helyezte és az alperest e körben új eljárásra kötelezte, ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Kötelezte az alperest a felperes felé 89.100,- forint perkölttség 15 napon belül történő megfizetésére azzal, hogy ezt meghaladóan a költségeiket a felek maguk viselik. Az indokolásban hivatkozott az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból nyújtott agrár-környezetgazdálkodási támogatások igénybevételének részletes feltételeiről szóló 61/2009. (V.14.) FVM rendelet (a továbbiakban: Jogcímrendelet) 2.§ 32) pontjában, 4.§ (1), (2), (5) bekezdésében, 10.§ (1), (2) bekezdéseiben, 7.§ (5) bekezdésében, 67.§ (3) bekezdés b) pontjában foglaltakra.

Rögzítette, a bíróság a felperes indítványára igazságügyi szakértőt rendelt ki, aki 10. szám alatt szakvéleményt, míg 18. szám alatt kiegészítő szakvéleményt terjesztett elő. Eszerint a felperes a perbeli gazdálkodási évben a gazdálkodási napló adatlapján 517,6 éves átlagos állatszámot mutatott ki, ugyanakkor az ENAR nyilvántartás csak 379,8712 darab átlagos éves állatlétszámot tartalmaz. A különbség abból adódik, hogy egyrészt a felperesnek nem kellett volna a hat hónapnál fiatalabb állatokat szerepeltetni a naplóban, másrészt a naplóban nem a napi, hanem a havi létszámmozgások alapulvételével került kiszámításra az átlagos állatlétszám. A szakértő az Extenzív gyepgazdálkodási célprogramba bevitt területet 81,01 hektárnak határozta meg, ezt elosztva az állatlétszámon alapuló állategységgel a végeredmény 0,67 állategység/hektár, vagyis teljesült a jogszabály 0,2 állategység/hektár állatlétszám feltétele. Ugyanakkor a másik vitatott Gyepgazdálkodási célprogramban a bevitt terület 318,67 hektár, mellyel elosztva az állategység számot, a végeredmény 0,178 állategység/hektár, amely alatta marad a jogszabályi követelménynek.

Az elsőfokú bíróság elutasította az ENAR nyilvántartásban és a felperesi gazdálkodási naplóban szereplő adatok közötti ellentétek feloldását célzó felperesi bizonyítási indítványt, annak szükségtelensége miatt. Kifejtette, az alperes jogszerűen vette figyelembe kizárólag a központi nyilvántartás adatait az állatsűrűség megállapításánál.

Hangsúlyozta, az alperes észrevételében jelzett „két helyszínen történő legeltetés” körében nem osztja az alperes álláspontját, mert ez a számítási módszer azt eredményezné, hogy az egyik célprogramban számításba vett állatlétszám akkor sem lenne figyelembe vehető a másik célprogram tekintetében, ha e korábbi célprogram feltételeinek hiányát nem az állatlétszám határozza meg.

Ezt meghaladóan a felperes jogszerűtlenül csak a legelő területeit vette figyelembe az állategység/hektár mutató kiszámításakor; és tévesen feltüntette a gazdálkodási naplóban a fülszámmal még nem rendelkező hat hónapnál fiatalabb juhokat is.

A megismételt eljárásban az alperes köteles figyelembe venni az Extenzív gyepgazdálkodási célprogram körében a teljesített feltételek meglétét, és dönteni a kifizetési kérelemről.

A jogerős ítélet ellen a felperes és az alperes is felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő.

A felperes kérte a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését, és a keresetnek való teljes körű helytadást. Érvelése szerint a bíróság tévesen jutott arra a megállapításra, hogy a felperes a Jogcímrendelet helytelen értelmezéséből adódóan tévedett a gyepterületekre eső éves átlagos állatlétszám meghatározásánál, mivel csak a legelő területeit vette figyelembe az állatsűrűség megállapításakor, illetőleg amikor a gazdálkodási napló adatlapján feltüntette a fülszámmal még nem rendelkező, hat hónapnál fiatalabb juhokat, és azokat az összesítő lapon is szerepeltette. Téves a bíróságnak a szakértői véleményre alapított azon megállapítása, hogy az ENAR rendszerben a juhok esetén a hat hónapnál idősebb állományt kell rögzíteni. Ez az álláspont ellentétes a juh- és kecskefélék egyedeinek Egység Nyilvántartási Azonosítási Rendszeréről szóló 182/2009. (XII.30.) FVM rendelet (a továbbiakban: ENAR rendeletben) irattal.

A felperes kiemelte, a bíróság nem járt el körültekintően amikor a bizonyítási indítványát érdemi vizsgálat nélkül elutasította, pedig szükséges lett volna az ENAR nyilvántartás és a gazdálkodási napló eltérő adatai közötti ellentét feloldása.

Sérült a Pp közigazgatási perek határozathozatalra vonatkozó főszabálya, amikor a bíróság csak az egyik gyepgazdálkodási célprogram tekintetében élt a hatályon kívül helyezés és új eljárásra kötelezés eszközeivel, a másik célprogram tekintetében nem.

*Az alperes felülvizsgálati kérelmében elsődlegesen kérte a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és a kereset teljes körű elutasítását, valamint a felperes perköltésben marasztalását, másodlagosan a hatályon kívül helyezés mellett az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását indítványozta. Okfejtése szerint **mindkét gyepgazdálkodási célprogram jogosultsági feltétele a 0,2 állategység/hektár legeltethető állatállomány megléte**, ezért az egyes célprogramba bevitt gyepterületek nagyságát **összességében kell figyelembe venni, tekintettel arra, miszerint mindkét célprogram hektáronként határozza meg az állategységet**. Ha a támogatásra jogosult több különböző gyepgazdálkodási célprogramban - egységesen - terjesztett elő támogatás iránti kérelmet, úgy **összességében kell rendelkeznie olyan mértékű** - legeltethető állatállomány alapján számított - **állategységgel**, melyre tekintettel megfelel az egyes célprogramokban előírt legeltethető állatállomány állatsűrűségi feltételnek.*

*Az elsőfokú bíróság ítélete **a kettős értékelés tilalmát sérti**, ugyanis a bíróság azt az állatállományt, melyet „hozzárendelt” az egyik gyepgazdálkodási célprogramhoz, **azt a másik gyepgazdálkodási célprogramban is figyelembe vette**.*

*Ezt meghaladóan a bíróság szükségtelenül rendelt ki igazságügyi szakértőt a perben, mivel **a jogvita eldöntéséhez különleges szakértelemre nem volt szükség**. A szakértő igénybevétele célszerűtlennek minősül, így a Pp. 75.§ (1) bekezdése alapulvételével a felperes még pernyertesség esetén sem igényelheti, hogy az alperes viselje részben vagy egészben a perben szükségtelenül felmerült szakértői díjat. A szakértői díj részbeni megfizetésére kötelező rendelkezés sérti a Pp. 75.§ (1) bekezdése szerint alkalmazandó 81.§ (1) bekezdését.*

1. Az adott ügyben összeadódnak –e az egységes kérelemben feltüntetett területek?
Igen- Nem
2. Az ENAR rendelet melyik pontja írja elő az állatlétszám figyelembe vételét a felperesi érvelés szerint?
§ szám:
3. Az egységes rendelet mely szakaszai utalnak a kettős értékelés tilalmának az alperesi érvelésben felépített indokaira?
§ számok

Ön szerint a Kúria melyik félnek adott igazat, és milyen érvek alapján?

II. Agrár-környezetgazdálkodási képzésen való részvétel

A közigazgatási és munkaügyi bíróság által megállapított irányadó tényállás szerint az edelényi illetőségű felperes, mint támogatásra jogosult az Új Magyarország Vidékfejlesztési Program intézkedés keretében agrár-környezetgazdálkodási kifizetések című kötelező képzésen a 2009. szeptember 1. napjától 2011. augusztus 31. napjáig tartó első képzési időszakban, 2011. február 25-26. napján oktatóként vett részt. Ennek keretében a tanfolyamon 18 főt oktatott. A felperes a Nemzeti Agrárszaktanácsadási Képzési és Vidékfejlesztési Intézet (a továbbiakban: NAKVI) integrált elektronikus rendszerében oktatóként szerepel, az oktatói jogosultságához szükséges vizsgát 2011. február 24-én elvégezte.

A felperes 2009. július 29-én az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból nyújtott agrár-környezetgazdálkodási támogatás igénybevételére támogatás iránti kérelmet nyújtott be az alperes elsőfokú hatóságához, amelynek a hatóság helyt adott. A felperes 2011. május 16-án egységes területalapú kérelmen kifizetési kérelmet terjesztett elő agrár-környezetgazdálkodási támogatások jogcímében extenzív gyepgazdálkodási célprogramban. Az elsőfokú hatóság ezen másodéves kifizetési kérelem vonatkozásában részben helyt adó határozatot hozott, egyidejűleg a felperes vis maior kérelmének nem adott helyt. Az egybefoglalt döntés indokolása szerint az extenzív gyepgazdálkodás célprogramban a megítélt támogatási összeg 30%-a levonásra került, tekintettel arra, hogy a felperes a 61/2009. (V. 14.) FVM rendelet (a továbbiakban: Jogcímrendelet) alapján nem tett eleget a képzési kötelezettségének.

A fellebbezés folytán alperes a 2012. december 3-án kelt határozatával az elsőfokú hatóság határozatát helybenhagyta. Indokolásában arra hivatkozott, hogy a képzést szervező és lebonyolító NAKVI megkeresésére adott tájékoztatása szerint a felperes az első képzési időszakban nem vett részt agrár-környezetgazdálkodási kifizetések elnevezésű kötelező képzésen, továbbá a felperes nevén nem szerepel érvényes képzési szerződés, valamint a felperes nem csatolt sem oktatói szerződést, sem olyan okiratot, amellyel a képzés elvégzésének a tényét alátámasztaná. A felperes a közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálatát kezdeményezte.

Az ügyben eljáró közigazgatási és munkaügyi bíróság ítéletével az alperes határozatát hatályon kívül helyezte és az alperest új eljárás lefolytatására kötelezte. A bíróság rögzítette, hogy a perben a felek között nem volt vitás, hogy a felperes, mint támogatásra jogosult, a 2009. szeptember 1. és 2014. augusztus 31. közötti támogatási időszak alatt agrár-környezetgazdálkodási képzésen 2009. szeptember 1. napjától 2011. augusztus 31. napjáig tartott első képzési időszakban oktatóként vett részt, ezért a Jogcímrendelet alapján a bíróság azt a kérdést döntötte el, hogy a felperesnek a képzésen oktatóként való részvétele feljogosítja-e a teljes támogatási összeg kifizetésére. A bíróság idézte a Jogcímrendelet 1. §-át, amely meghatározza a támogatás célját, mely az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból az Új Magyarország Vidékfejlesztési Program 1. és 2. intézkedés csoportjához kapcsolódó képzések tárgyában nyújtandó támogatások részletes feltételeiről szóló 139/2008. (X. 22.) FVM rendelet 1. §-a alapján a mezőgazdasági termelők szakmai ismereteinek bővítése. A Jogcímrendelet ezen cél érdekében teszi kötelezővé a mezőgazdasági termelők részére a teljes támogatási összeg kifizetéséhez a képzésen részvételt. A Jogcímrendelet konkrétan nem határozza meg, hogy a képzésen hallgatóként, vagy oktatóként kell-e részt venni. A bíróság álláspontja szerint a felperes eleget tett a képzésen való részvételének akkor, amikor azon oktatóként vett részt. Az oktatói tevékenység végzéséhez szükséges tananyag elsajátításával egyértelműen megvalósult a Jogcímrendelet célja. Mindezekből következően az alperesi hatóság jogszabályellenesen alkalmazta a Jogcímrendeletben foglalt szankciót.

Az ügyben az alperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, amelyben kérte a Kúriát a jogerős ítélet hatályon kívül helyezésére és a felperes keresetének elutasítására, másodlagosan kérte az ítélet hatályon kívül helyezését és az eljáró bíróság új eljárás lefolytatására utasítását.

Az alperes összegzőként megállapította, hogy a felperes nem vett részt a számára kötelezően előírt képzésen, továbbá a fellebbezéséhez nem csatolt olyan okiratot, amely a képzés tényének elvégzését igazolná.

1. Ön szerint milyen jogcímen lehet részt venni az agrár-környezetgazdálkodási képzésen?

2. A Jogcímrendelet mely szakaszai vonatkoznak az agrár-környezetgazdálkodási képzésen való részvételre?

3. Ön szerint a Kúria melyik félnek adott igazat? Állítását indokolja!

III. Megfeleletési kritérium időközbeni módosulása

A szendrői illetékességű felperes 2004/2005-ös gazdálkodási évre és 2005/2006-os gazdálkodási évre vonatkozó kifizetési kérelmeinek az elsőfokú hatóság határozataival helyt adott.

Az elsőfokú hatóság 2007. augusztus 16. napján a felperes agrár-környezetgazdálkodási támogatással érintett területén helyszíni ellenőrzést tartott. A helyszíni ellenőrzésről készült jegyzőkönyv többek között azt tartalmazta, hogy a felperes a talajvizsgálati eredmények alapján történő tápanyag-gazdálkodási terv készítési kötelezettségét a harmadik évben teljesítette. Az első két évre vonatkozóan ezt nem vizsgálták az alapszintű szántóföldi célprogram, illetve az ültetvény célprogram kapcsán.

A felperes 2006/2007-es gazdálkodási évre vonatkozó kifizetési kérelmének az elsőfokú hatóság 2008. május 30. napján csak részben adott helyt.

Az elsőfokú hatóság 2008. július 15-től július 22-éig tartó időszakban a felperes támogatással érintett területein újabb helyszíni ellenőrzést tartott. A jegyzőkönyv megállapította, hogy a felperes az első két gazdálkodási évben a talajvizsgálati eredmények alapján nem készített és nem hajtott végre tápanyag-gazdálkodási tervet és a program első gazdálkodási évében nem rendelkezett a szükséges bővített talajvizsgálati eredményekkel. A felperes ugyan vezetett gazdálkodási naplót, de az az első és második gazdálkodási évre tápanyag-gazdálkodási tervet nem tartalmazott. A talajvizsgálat 2005. november 9. napján ugyan megtörtént, ennek eredményét a laboratórium 2006. november 14. napján kelt jegyzőkönyve tartalmazza.

A felperes 2007/2008-as gazdálkodási évre vonatkozó kifizetési kérelmének a hatóság csak részben adott helyt és ez alapján is kifizetésről rendelkezett.

Ezt követően az elsőfokú hatóság 2009. december hó 14. napján hozott határozatával jogosulatlanul igénybe vett támogatás jogcímén kötelezte a felperest az első és második gazdálkodási évre vonatkozóan 1.167.601 forint támogatási összeg visszafizetésére. Indokolása szerint a felperes az első két gazdálkodási évben az integrált ültetvény és alapszintű szántóföldi célprogram esetén a talajvizsgálati eredmények alapján nem készített és nem hajtott végre tápanyag-gazdálkodási tervet.

A fellebbezés folytán eljáró alperes a határozatot akként változtatta meg, hogy a 2004/2005. gazdálkodási év vonatkozásában a 10%-os szankciót törölte és a felperest a 2005/2006. gazdálkodási év tekintetében kiutalt jogosulatlanul igénybe vett támogatási összeg visszafizetésére kötelezte. A határozat egyéb rendelkezéseit helybenhagyta. Az alperes megállapította - többek között - hogy a felperes az első két évre vonatkozó hiányosságokat a laboreredmények kézhezvétele után nem pótolta azzal, hogy a harmadik gazdálkodási évre a tápanyag-gazdálkodási tervet elkészítette. A talajvizsgálati eredmények alapján az első két gazdálkodási évre is pótolni kellett volna a tápanyag-gazdálkodási terv elkészítését.

A felperes a közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálatát kezdeményezte. Az ügyben eljáró Miskolci Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság ítéletével az alperes határozatát az elsőfokú határozatra is kiterjedően hatályon kívül helyezte. A bíróság megállapította, hogy nincs jogszabályi alapja az alperes per során előadott azon álláspontjának, miszerint a felperest ún. előzetes tervkészítési kötelezettség terhelté. Előzetes tervkészítési kötelezettség a perbeli gazdálkodási évek, azaz az első és második gazdálkodási év vonatkozásában nem áll fenn. A bíróság utalt arra, hogy helytálló a felperes azon hivatkozása, amely szerint az általa vitatott 150/2004. (X. 12.) FVM rendelet (a továbbiakban: FVM rendelet) 8. sz. melléklet A1 harmadik sorában ellenőrzési szempontként a talajvizsgálati eredmények alapján tápanyag-gazdálkodási terv készítése és végrehajtása szerepelt. A bíróság szerint a tápanyag-gazdálkodási terv készítése nyilvánvaló, hogy csak a laboratóriumi vizsgálat kézhezvételét követően lehetséges. Így helyes a felperes arra vonatkozó érvelése, hogy a vizsgálati, ellenőrzési szempont konjunktív feltételt támasztott, azaz nem csak a terv készítését, hanem annak végrehajtását is együttesen. Az eltelet gazdasági évek vonatkozásában tápanyag-gazdálkodási terv készítésén túl annak végrehajtása fizikailag lehetetlen, ebből következően az FVM rendeletben meghatározott szankció a felperessel szemben a második gazdálkodási év vonatkozásában jogszerűen nem állapítható meg.

Az ügyben az alperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet. Előadta, hogy az FVM rendelet, illetve a mellékletében található táblázatok előírásai alapján a támogatási ügyben eljáró hatóságnak, ha a kötelezettségvállalással érintett időszakban nem készült tápanyag-gazdálkodási terv, figyelemmel az előírásoktól való eltérés ismétlődésére, a jogszabályban előírt jogkövetkezményt kell alkalmaznia. Amennyiben a földhasználó második alkalommal tér el a támogatási célprogramokban és az ellenőrzési szempontban előírt tápanyag-gazdálkodási terv készítési kötelezettségétől, a hatóságnak egy évre ki kell zárnia a földhasználót a kötelezettséggel érintett agrár-környezetgazdálkodási támogatásból. Az FVM rendelet 8. sz. melléklete 1. pontjának 2008. május 2. napja előtt hatályos szabályozása szerint a földhasználónak a belépéskor bővített talajvizsgálat alapján tápanyag-gazdálkodási tervet kell készítenie. Az FVM rendelet 2008. május 2-ától úgy módosult, hogy főszabályként a földhasználónak a talajvizsgáló laboratórium vizsgálati eredménye alapján el kell készítenie a tápanyag-gazdálkodási tervet, ugyanakkor a jogszabály kivételként úgy rendelkezett, hogy a földhasználó abban az esetben is köteles tápanyag-gazdálkodási tervet készíteni, amennyiben nem rendelkezik talajvizsgálati eredménnyel. Véleménye szerint az FVM rendeletet nem lehet úgy értelmezni, hogy csak abban az esetben köteles készíteni a gazdálkodó tápanyag-gazdálkodási tervet, ha azt végre is tudja hajtani. A készítés és a végrehajtás két önálló kötelezettség. A tápanyag-gazdálkodási terv készítésének nem konjunktív feltétele a terv végrehajtása. Az alperes szerint az elsőfokú bíróság jogértelmezését az FVM rendelet 8. sz. melléklete sem támasztja alá. Az FVM rendelet rendelkezése értelmében a támogatási időszak teljes időtartama alatt köteles a földhasználó a tervkészítési kötelezettségének eleget tenni. E kötelezettségből fakadóan - miután a

földhasználó megkapja a talajvizsgáló laboratórium vizsgálati eredményeit - köteles a támogatás teljes időszakára tápanyag-gazdálkodási tervet készíteni, azaz az ötéves időszakra öt tápanyag-gazdálkodási tervet kell készíteni, öt tápanyag-gazdálkodási tervvel kell rendelkeznie. Ez a gazdálkodóknak nem okoz gondot, mivel talajvizsgálattól függetlenül tisztában vannak a támogatás alapjául szolgáló földterület jellemzőivel. A talajvizsgálat csak azt a célt szolgálja, hogy orientálja a földhasználót a helyes gazdálkodásra. Téves ezért az elsőfokú bíróságnak az az érvelése, hogy a talajvizsgálati eredmények kézhezvétele előtti időszakra - lehetetlenülés miatt - nem értelmezhető a tápanyag-gazdálkodási terv végrehajtása.

Az ügyben a felperes felülvizsgálati ellenkérelmet nyújtott be, melyben kérte a jogerős ítélet hatályában való fenntartását. Véleménye szerint nem helytálló, hogy az FVM rendelet alapján öt tápanyag-gazdálkodási tervet kell készíteni, hiszen az FVM rendelet melléklete lényegében ez alól - figyelembe véve a mezőgazdaságban tetten érhető biológiai folyamatokat - felmentést ad az első időszakra a laboratóriumi eredmények kézhezvételét megelőzően. Véleménye szerint a jogszabályokból az következik, hogy a talajvizsgálati eredményekből következtethetünk arra, hogy milyen módon kell használni a földterületet, amelyet a használat során a gazdálkodási napló, majd a támogatott időszak végén kötelező kibővített talajvizsgálat fog bizonyítani. Előadta végül, hogy a felperes fellebbezésére az alperes három év után hozta meg másodfokú határozatát.

1. Ön szerint van –e értelme olyan terv készítésének, ami nem hajtható végre?
Igen - Nem
2. Az 5 évre adott támogatás harmadik évében bekövetkezett jogszabályi változást figyelemmel kell-e kísérnie a támogatottnak? Van-e a támogatási hatóságnak ezzel kapcsolatban tájékoztatási kötelezettsége?
3. Ön szerint eredményes volt –e a felülvizsgálati kérelem? Válaszát indokolja!